

Pleidooi voor een 'zero waste of talent' in ons hoger onderwijs

Visionairs tekenen het beeld van het toekomstig hoger onderwijs. Diversiteitsconsulten schrijven diversiteitsplannen voor inclusief en democratisch onderwijs. En 'docenten voor diversiteit' vertellen verhalen over zandkorrels, met het doel de talenten van diverse studenten maximale groeikansen te geven en hen te laten glanzen als parels.

(Foto Tulane Public Relations – Wikimedia Commons)

Klaar voor de toekomst

Hogescholen en universiteiten zijn volop bezig met het uittekenen van krijtlijnen voor de toekomst, gebaseerd op het profiel van de student in 2027. Het zijn de smartphone jongeren, de zogenaamde generatie-Z, die het toekomstbeeld kleuren.

De digital natives, de gamers, de Google'ers, de multi-taskers, de netwerkers, om maar een paar veel gebruikte termen voor deze generatie te noemen. Het hoger onderwijs is dan ook druk bezig om leermethoden en infrastructuur Z-klaar te maken.

Voor een dergelijk innoverend toekomstscenario heb je visionairs nodig. Een management dat durft vooruitkijken en dat kansen biedt om talenten te laten floreren. Iedereen is er dan ook van overtuigd dat het onderwijs drastisch zal veranderen: men spreekt onder meer van eigenaarschap voor de student, flexibele leertrajecten, de docent als coach, levenslang leren en inclusief onderwijs.

Education for all

Wij, docenten van een aantal hogescholen en universiteiten, willen een portie realiteitszin inbrengen in dit debat over de toekomst. We noemen onszelf 'docenten voor diversiteit', die naar onderwijs kijken vanuit een expliciete focus op sociale rechtvaardigheid. We vragen ons af of het state of the art onderwijs synoniem staat voor education for all. Wie krijgt er toegang tot het hoger onderwijs, wie haakt af en wie stroomt er uit met een diploma en een grote glimlach?

De hoger onderwijs studenten die vrij gemakkelijk afstuderen hebben een aantal kenmerken gemeen: het gaat om ASO'ers uit de middenklasse, voornamelijk wit en financieel ondersteund door hun ouders. Studenten uit het TSO en vooral BSO hebben het moeilijker. Ze moeten grotere inspanningen doen om op academisch niveau mee te draaien.

Maar zolang hun sociaaleconomische situatie gunstig is en zij door hun ouders ondersteund worden, kunnen ze met een dosis doorzettingsvermogen de eindstreep halen.

Een inclusief en democratisch onderwijs komt er niet vanzelf. Hiervoor zijn ingrijpende veranderingen nodig

Daarnaast zijn er studenten die om uiteenlopende redenen snel afhaken. Te snel gekozen, niet goed geïnformeerd, talenten verkeerd ingeschat, te zwaar of gewoon leermoe? Hoger onderwijsinstellingen doen pogingen om hen terug op de rails te krijgen maar ze geraken snel uit het vizier.

Als laatste is er een groep studenten 'zonder naam'. Naar analogie van één van de meest verkochte jeugdboeken gaat het over "hij die niet genoemd mag worden". Het diversiteitsjargon heeft het over de kwetsbare student, de student met een migratieachtergrond, de meertalige student, de student met een functiebeperking, de leerbedreigde student, enzovoort.

Potentiële studenten die aan de poort staan te wachten maar die omwille van maatschappelijke en institutionele ongelijkheidsmechanismen niet in- of uitstromen. Een te grote nadruk op het Nederlands (de kleuterjuf die foutloos Nederlands moet kunnen praten

en schrijven), onaangepaste infrastructuur voor personen met een beperking (misschien heeft de school wel een lift maar het treinstation waar de student met een rolstoel aankomt niet), een ongunstige economische privésituatie (de student die in de vrije uren en in het weekend moet bijverdienen en 'faalt' omwille van oververmoeidheid), een te witte omgeving (de niet-witte student die zich op een te witte campus niet thuis voelt of omwille van het dragen van een hoofddoek moeilijkheden ondervindt in de zoektocht naar een stage), enzovoort.

Als 'docenten voor diversiteit' roepen we dan ook op om blijvend aandacht te hebben voor deze uitsluitingsmechanismen. Diversiteitsacties zijn voor sommige hoger onderwijsinstellingen 'niet meer nodig'. Volgens hen zal de inclusie wel spontaan ontstaan en ingebed geraken.

Een inclusief en democratisch onderwijs komt er echter niet vanzelf. Hiervoor zijn ingrijpende veranderingen nodig zoals een divers personeelsbestand, een curriculumherziening en een aangepaste infrastructuur. Deze institutionele – maar ook de maatschappelijke – veranderingen gebeuren echter slechts aan een traag tempo. Dit roept frustraties op. We zouden al zoveel verder moeten – én kunnen – staan. Tegelijkertijd zijn er binnen heel wat opleidingen al initiatieven die de participatie van álle studenten versterken en hen laten groeien tot parels.

Van zandkorrel tot parel

Hoe klein een zandkorrel ook is, hij zorgt voor grote irritatie in een oester. Als verdedigingsmechanisme scheidt de oester een paarlemoerachtige substantie af over de zandkorrel. Laag na laag transformeert de zandkorrel zo tot parel. Ook de student 'die niet genoemd mag worden' kan tot een talentvolle belofte groeien.

Zo kon de student van de opleiding kleuteronderwijs haar meertaligheid inzetten om ouders met een migratieachtergrond te betrekken bij het schoolgebeuren. Een grote meerwaarde voor de school die nauwelijks contact had met de ouders.

Of de student agro- en biotechnologie die met zijn ervaringsdeskundigheid het kleine veebedrijf van zijn ouders kan redden. Hij brengt zijn expertise mee naar zijn geboortedorp om het welzijn van zijn familie te verbeteren.

Zo ook de student gezinswetenschappen die slechtziend is en nu gezinnen begeleidt in het omgaan met slechtziendheid.

Of de student met een migratieachtergrond die bedrijfsmanagement studeert en die weet hoe je bepaalde migratiegroepen kan aantrekken: een win win situatie.

Deze succesverhalen kwamen er niet vanzelf. Docenten, ondersteunende diensten én het werkveld zetten hier doelgerichte acties voor op: inspanningen om de student kleuteronderwijs niet af te rekenen op 'dt' fouten, een doorgedreven financieringsplan voor de student agro-biologie, de aankoop van specifieke software voor de student met een gezichtsbeperking en de student met een migratie-achtergrond kreeg de ruimte om vanuit zijn eigen handelingsbekwaamheid projecten op te zetten.

Deze verhalen stralen kracht uit en moeten worden verteld. Het zijn individuele, persoonlijke verhalen die de grote, abstracte diversiteitsstrategieën moeten bijstaan om veranderingen te kunnen doorvoeren. Deze story-telling techniek moet een drijfveer zijn, een motivatie om door te gaan.

In mei gingen we met zijn allen plastiekvrij voor onze planeet. Misschien kunnen we in het academiejaar 2018-2019 inzetten op 'zero waste of talent'. We vragen om tijd en ruimte om de parels te laten groeien zodat ze laag voor laag steviger worden. En nog belangrijker: het creëren van een hoger onderwijs, toegankelijk voor iedereen, waarbinnen die parels ook de kans krijgen om te glanzen.

Deze tekst werd onderschreven door de groep docenten voor diversiteit: Mieke Schrooten, Ine Bogaerts, Cathy Szafranski, Lieve Duthoy, Lieve Lootens, Evelyn Morreel, Kate Meier, Veerle Staepels, Ria Vermote, Ine Geerts, Amoury Pype, Sabine Lamote, Frank Meys, Carla Van Oost, Elke Emmers, de andere docenten voor diversiteit & de werkgroep KKGK uit de lerarenopleiding VIVES Brugge, Leen Van Craesbeek, Ann Van de Kerckhove, Bert Van Helleputte, Vanessa Van Thournout.

Dit is een gastbijdrage. Een Apache-lezer levert met dit stuk een bijdrage aan het maatschappelijk debat. De auteur schrijft in eigen naam en is verantwoordelijk voor de inhoud van de tekst.

Auteur: Cathy Szafranski, Elke Emmers en Mieke Schrooten
'Docenten voor diversiteit' werd opgericht in 2017 door Elke Emmers, diversiteitscoördinator van de Odisee hogeschool. Dit netwerk bestaat voor én door docenten van verschillende Vlaamse hoger onderwijs instellingen. Vanuit enthousiasme

en een warm hart voor álle studenten geloven we erin dat samenwerken en uitwisselen een opstap kan zijn om de participatie van kansengroepen in het hoger onderwijs te versterken.

Over dit artikel

Bron	Apache [https://www.apache.be]
Titel	Pleidooi voor een 'zero waste of talent' in ons hoger onderwijs
Auteur(s)	Cathy Szafranski, Elke Emmers & Mieke Schrooten
Permalink	https://www.apache.be/?p=85952
Gepubliceerd	04 juli 2018 @ 15:17
Opgevraagd	04 juli 2018 @ 19:50